ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobkyně: **T. Z.**, zast. JUDr. Michaelou Pretschovou, advokátkou se sídlem Pražská 2951, Varnsdorf, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5 (pracoviště Ústí nad Labem, se sídlem Revoluční 3289/15, Ústí nad Labem), proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 4. 2015, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 2. 2016, č. j. 42 Ad 12/2015 – 80,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jako „stěžovatelka“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“), kterým byla podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované uvedenému v záhlaví. Tím byly zamítnuty její námitky a potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 9. 1. 2015, č. j. X, kterým jí byla snížena výše invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. K této změně došlo na základě posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Děčín, podle něhož stěžovatelka přestala být invalidní pro invaliditu třetího stupně a byla uznána od 8. 12. 2014 invalidní pro invaliditu prvního stupně, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu její pracovní schopnost poklesla o 45%. V rozhodnutí o námitkách žalovaná korigovala závěry prvého rozhodnutí, když za invalidizující diagnózu považovala

vertebrogenní algický syndrom z důvodu těžkých degenerativních změn lumbální páteře a nikoliv hypertenzi. Zařadila jej jako postižení uvedené v kapitole XIII, oddílu E, položce 1, 1c, přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity) (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“), tedy jako bolestivý syndrom páteře, včetně stavů po operaci páteře nebo po úrazech páteře, degenerativní změny páteře, výhřezy meziobratlových plotének se středně těžkým funkčním postižením. V důsledku toho také snížila míru poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky z 45% na 40%, když jde o maximální míru pro toto postižení.

[2] Vzhledem k tomu, že stěžovatelka namítala chybné posouzení jejího zdravotního stavu, krajský soud nechal vypracovat odborný posudek posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí, která je v těchto věcech dle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, k posouzení zdravotního stavu povolána. Z tohoto posudku zjistil, že se posudková komise ztotožnila se závěry žalované. Hypertenzi nebylo možno považovat za rozhodující příčinu poklesu, protože u stěžovatelky způsobuje pokles pracovní schopnosti pouze v rozsahu 10 – 20 %. Původní přiznání invalidity třetího stupně bylo zřejmým posudkovým omylem. Jako posudkové kritérium byla zvolena hypertenze s těžkým funkčním postižením, ačkoliv žádné takové postižení nebylo popisováno.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Proti rozsudku krajského soudu podala stěžovatelka kasační stížnost, v níž uplatňuje stížnostní důvody podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy vadu řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

[4] Její zdravotní stav nebyl zjištěn a posouzen objektivně, neboť namítala nepřetržité silné bolesti zad již v době, kdy posuzovala její stav posudková lékařka Okresní správy sociálního zabezpečení Děčín. Stěžovatelka ji upozornila na nutnost vyhodnocení magnetické rezonance, na což však posudková lékařka nevyčkala. Nemohla proto úplně zjistit její zdravotní stav.

[5] Vzhledem ke snížení výše invalidního důchodu byla nucena vyhledat pracovní uplatnění i přes namítané silné bolesti zad a do pracovního poměru nastoupila dne 18. 5. 2015. Nicméně od 2. 10. 2015 byla uznána její pracovní neschopnost, která dosud trvá. Od nástupu do zaměstnání se její zdravotní stav navíc podstatně zhoršil a dne 7. 4. 2016 měl být na neurochirurgii v Liberci vypracován lékařský posudek zhotovený na základě vyhodnocení magnetické rezonance ze dne 5. 4. 2016 z Jablonce nad Nisou. Stěžovatelka má navíc opětovně vysoký krevní tlak a celá situace má dopad na její psychiku, kdy byla nucena vyhledat odborného lékaře z oboru psychiatrie.

[6] Pro úplné a správné zhodnocení jejího zdravotního stavu je nezbytné nechat vyhotovit odborný znalecký posudek z oboru zdravotnictví.

[7] Stěžovatelka proto navrhla rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[8] Žalovaná svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužila.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[10] Stěžovatelka označila za důvod kasační stížnosti ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Formálním označením kasačních důvodů není soud vázán (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2004, č. j. 1 As 7/2004 – 47). Kasační námitky jsou svým obsahem námitkami neúplného a nepřesvědčivého posouzení zdravotního stavu v řízení o dávkách důchodového pojištění podmíněných dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem. Podle konstantní judikatury se jedná o námitku jiné vady řízení, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003 č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, publ. pod č. 511/2005 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud proto přezkoumal napadený rozsudek podle tohoto ustanovení.

[11] Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. soud při přezkoumání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tj. ke dni 10. 4. 2015. Pokud proto stěžovatelka poukazuje na zdravotní obtíže od 2. 10. 2015, pak k nim nelze přihlížet při přezkumu správnosti závěrů o jejím zdravotním stavu v době rozhodování žalované.

[12] Podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle § 39 odst. 2 jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, v případě poklesu nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a při poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Podle § 39 odst. 4 téhož zákona platí, že při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, dále schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud

vykonával, schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, a v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.

[13] Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013 - 20 platí, že, *„[p]osouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou (důchod podmíněný dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem), a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny posoudit pokles pracovní schopnosti a zaujmout posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí především.“*

[14] Správní soud tedy sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity a změny jejího stupně ověřuje pouze to, zda posudek příslušné posudkové komise je úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku – srov. konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. shora citovaný rozsudek sp. zn. 4 Ads 13/2003, rozsudek ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 158/2012 - 24, rozsudek ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 12/2013 - 22), případně - namítá-li to žalobce - zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (test řádného složení posudkové komise).

[15] V projednávaném případě kasační námitky směřují proti závěrům posudku posudkové komise. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013 - 20, platí, že *„[p]ožadavek úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku spočívá v tom, že se posudková komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a musí své posudkové závěry náležitě odůvodnit. Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních potíží (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity), přičemž jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se tu nesčítají, ale procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má*

nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti tedy komise vyhodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky o posuzování invalidity, přičemž zdravotní postižení podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, včetně případného navýšení" podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity.

[16] Nejvyšší správní soud konstatuje, že posudek posudkové komise v testu úplnosti, přesvědčivosti a správnosti obstál, neboť splňuje všechny formální a obsahové náležitosti. Posudková komise zhodnotila celkovou míru poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky ze stejného důvodu a ve shodné výši, k jaké došel posudkový lékař žalované. Posudková komise měla při vypracovávání posudku k dispozici rozsáhlou zdravotnickou dokumentaci stěžovatelky (nálezy praktického lékaře a lékařů z oboru neurologie, ortopedie, chirurgie, interny a další). Stěžovatelka se osobně jednání posudkové komise zúčastnila a byla při něm vyšetřena členkou komise MUDr. P. K., odbornou lékařkou v oboru neurologie. Komise se jednoznačně vyjádřila k tomu, proč považuje vertebrogenní algický syndrom za rozhodující postižení a proč jimi nejsou jiná uváděná omezení, zejména hypertenze, neboť všechna ostatní zdravotní omezení způsobují nižší pokles pracovní schopnosti stěžovatelky než hlavní invalidizující onemocnění. Závěry posudkové komise se Nejvyššímu správnímu soudu nejeví s ohledem na obsah spisů jako zjevně nesprávné nebo postrádající oporu ve zdravotnické dokumentaci stěžovatelky.

[17] Za této situace není odůvodněný požadavek stěžovatelky, aby pro zjištění jejího zdravotního stavu byl vyžádán navíc k důkazu znalecký posudek. Ten by byl na místě pouze tehdy, pokud by o správnosti či úplnosti posudku posudkové komise byly pochybnosti a pokud by současně znalecký posudek mohl tyto pochybnosti odstranit (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2003, č. j. 2 Ads 9/2003 – 50, publ. pod č. 150/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003 – 48).

[18] Ke stěžovatelkou namítanému nevyčkání posudkové lékařky Okresní správy sociálního zabezpečení Děčín na výsledek magnetické rezonance je třeba uvést, že tento výsledek byl k dispozici již při zpracování posudku o invaliditě pro účely řízení o námitkách, stejně jako při zpracování posudku posudkovou komisí v řízení před krajským soudem. Z tohoto vyšetření oba posudky vycházely. Z posudku posudkové komise je zřejmé, že závěry tohoto vyšetření byly podstatné pro to, aby bylo postižení stěžovatelky stanoveno ve výši 40%, neboť bez dalších komplikací zjištěných mimo jiné právě magnetickou rezonancí by jej komise hodnotila pouze jako středně těžké funkční poškození způsobující pokles pracovní schopnosti pouze ve výši 30%, tedy pod hranicí invalidity (viz druhý odstavec na str. 3 a šestý odstavec na str. 5 posudku posudkové komise). Případné pochybení posudkové lékařky Okresní správy sociálního zabezpečení Děčín tady bylo odstraněno již v rámci řízení o námitkách a nemohlo mít ani žádný vliv na posouzení provedené v řízení před krajským soudem, kde posudková komise hodnotila její zdravotní stav opět zcela komplexně.

[19] Nejvyšší správní soud nijak nezpochybňuje skutečnost, že stěžovatelka trpí onemocněními, se kterými jsou spojena velká omezení a obtíže v jejím každodenním životě. Tento závěr mu vyplývá z posudku posudkové komise i posudků ostatních

posuzujících lékařů, neboť všichni se shodli na tom, že se v případě stěžovatelky jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, což je ve smyslu ustanovení § 26 zákona o důchodovém pojištění zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než jeden rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než jeden rok. Tento dlouhodobě nepříznivý stav stěžovatelky však nebyl při objektivním posouzení takové povahy, aby v době rozhodování žalované za daných zákonných podmínek zvrátil závěr o tom, že stěžovatelka nesplňovala zákonné podmínky pro invaliditu třetího stupně, nýbrž jen pro invaliditu prvého stupně.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O věci při tom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

[21] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady nad rámec její úřední činnosti nevznikly a i pokud by vznikly, nebylo by je možné s ohledem na § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat. Z uvedených důvodů soud rozhodl, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. prosince 2016

JUDr. Radan Malík
předseda senátu